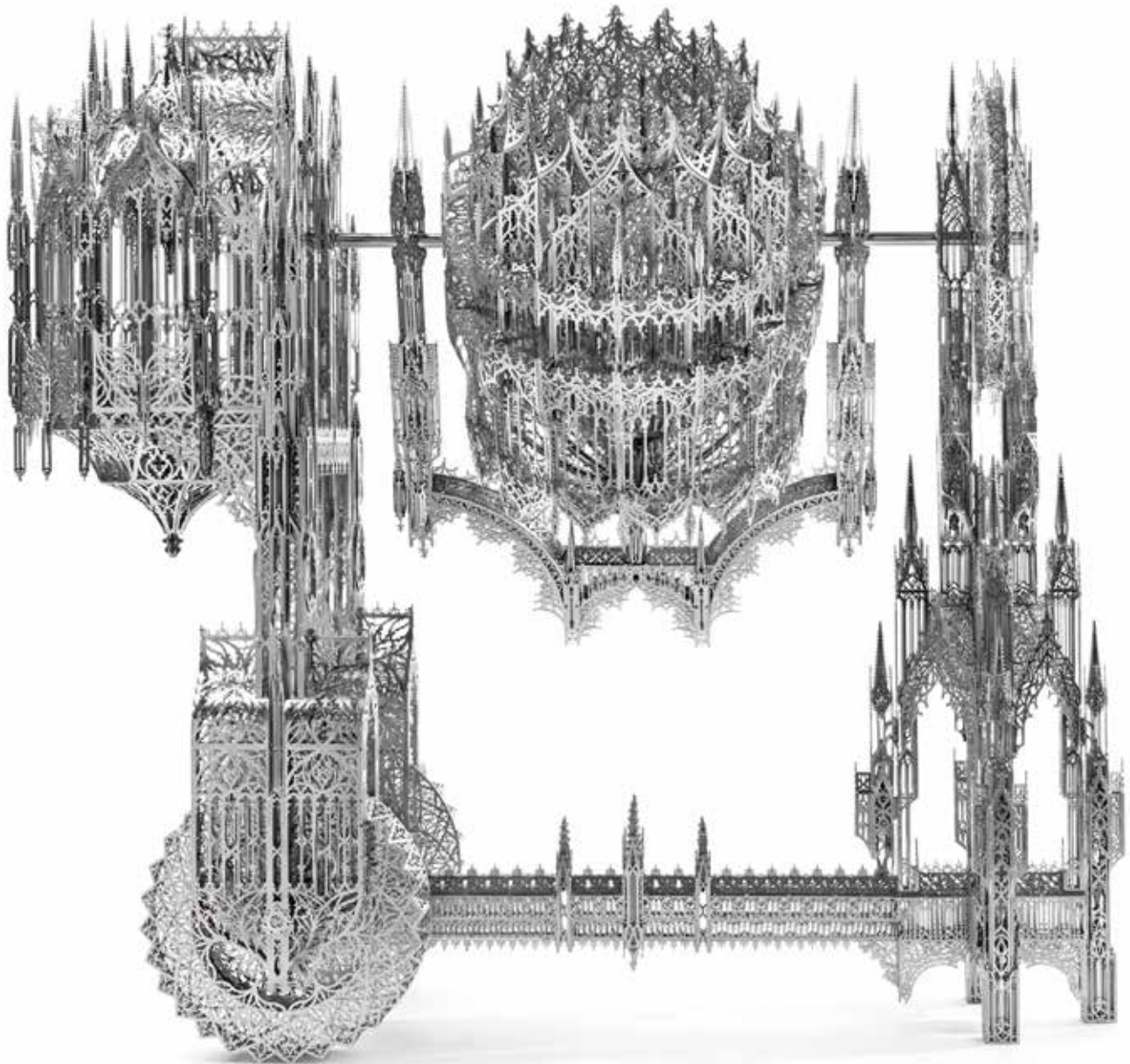

WIM DELVOYE

Labour of Love

Inhoud | Content

6	Voorwoord <i>Jacqueline Grandjean</i>
8	Schitterende banaliteit Over het werk van Wim Delvoye <i>Anneke van Wolfswinkel</i>
12	Foreword <i>Jacqueline Grandjean</i>
14	Splendid banality The work of Wim Delvoye <i>Anneke van Wolfswinkel</i>
18	Catalogus Catalogue
94	Beknopte biografie Selected Biography
96	Colofon Colophon

Voorwoord

Jacqueline Grandjean
directeur Het Noordbrabants Museum

Zou je Wim Delvoyes werk ‘interhistorisch’ kunnen noemen? Dit vroeg ik me af toen ik door de zware zwarte catalogi bladerde, en de talrijke werken bekeek waarin geschiedenis en heden met elkaar vervlochten zijn. Interhistorisch is een concept dat cultuurcriticus en literatuurwetenschapper dr. Mieke Bal definieert als de manier waarop in een tentoonstelling elementen uit het heden een relatie aangaan met het verleden, waardoor er een andere manier ontstaat om naar de wereld te kijken. Een nieuw perspectief.

Strijkplanken, betonmolens, gasflessen, autobanden en brommers hebben met elkaar gemeen dat ze in bijna elke cultuur herkenbaar zijn als alledaagse voorwerpen. Ze liggen bij wijze van spreken op straat. Wim Delvoye insemineert het object, als een soort genmanipulatie, met een techniek waardoor het DNA van het object voor- goed verandert. Nu eens een ambachtelijke techniek als emaileren of houtsnijden, dan weer een vernieuwende technologie als lasersnijden of 3D-printen, zorgt voor een metamorfose van betekenis. Een doodgewone gasfles in een handig formaat voor op de camping en herkenbaar voor iedereen, krijgt een nieuwe huid door het staal te emaileren met decoraties die kenmerkend zijn voor Delfts blauw aardewerk. Delfts blauw ontstaat eind zestiende eeuw als goedkoop alternatief voor het kostbare blauwwitte Chinese porselein. Het was het begin van een traditioneel Hollands ambacht, dat momenteel nog slechts door een enkele fabriek in Delft wordt uitgevoerd. Net als de fossiele brandstof in de gasfles, is dit ambacht met eindigheid bedreigd. Het sterke staal van de gasfles toont zich met deze ingreep onverwacht kwetsbaar. Voor even komt de functie van de fles los van de inhoud. En krijgt deze een nieuwe betekenis, die op zijn minst een nieuwe bespiegeling oplevert. Verwarrend, chaotisch, getransformeerd.

Precies tien jaar geleden stond het werk *Suppo* (zetspil) in de piramide van Pei in het Louvre. Met deze op de gotiek geïnspireerde sculptuur en de ironische titel, wees Delvoye

ons er subtiel op dat gotiek aanvankelijk als een ‘barbaarse’ stijl werd gezien, afkomstig van de Goten. De kenmerkende verticaliteit, naar de hemel wijzend, is evengoed een poging al het aardse naar beneden te halen. Schoonheid en lelijkheid zijn eerst gekaapt door religie om vervolgens als ideologische instrumenten te worden ingezet; mooi is goed, lelijk is slecht.

De twee gotische torens die zijn samengevoegd tot een gedraaid object met twee spitse stekels tonen een technologisch wonder. Het vraagt om de meest geavanceerde technieken en de beste ambachtslieden om de gedetailleerde vormen vloeibaar te maken. Als geen ander beheerst Delvoye, samen met slim uitgekozen ambachtslieden en vakmensen, het vervlechten van materialen en technieken evenzeer als het mengen van tijden en betekenissen.

In de traditie van kunstenaars als Bosch, Brughel en ook Rembrandt heeft Delvoye een voorliefde voor beelden die bij de kijker een bepaalde mate van walging oproepen. In deze historische traditie past ook het werk *Cloaca*. Met hetzelfde gemak plaatst de kunstenaar dit werk in het epicentrum van ons kapitalistisch systeem: de beurs. Hij probeerde *Cloaca* op de beurs te laten noteren en daagt zo niet alleen zijn ondernemende voorgangers uit, maar ook de elasticiteit van de markteconomie.

De term ‘interhistorisch’ doet daarom het werk van Delvoye wellicht zelfs tekort. Er wordt hier meer vervlochten dan louter heden en verleden: ook populaire en hoge cultuur, kunst en kitsch, westers en niet-westers mengen zich. Maar een interhistorische rode draad is onmiskenbaar in elk werk aanwezig. Het werk van Delvoye daagt uit om nieuwe perspectieven te ontdekken, de verwarring niet te schuwen en de dag van vandaag in dezelfde mate te omarmen als het verleden. In een tijd als de onze, waarin onzekerheden over pandemie, oorlog en klimaat angst inboezemen, is het meer dan ooit een uitdaging om de toekomst denkbaar te maken.

Het werk van Delvoye geeft de verbeeldingskracht die juist nu nodig is. Het verheerlijkt op geen enkele manier het verleden, spoort niet aan tot nostalgie maar mengt traditie met vandaag als vehikel om nieuwe perspectieven te verkennen en met nieuwe ogen te kijken.
Ik nodig je uit om precies dat te doen!

Wim Delvoye, gelauwerd kunstenaar met werk in de belangrijkste collecties over de hele wereld, beleeft met deze tentoonstelling een solodebuut in Nederland. We zijn hem, Gianni Degryse en Andrei Dragan intens dankbaar voor de plezierige samenwerking. We zijn de kunstenaar en alle bruikleengevers erkentelijk voor het in ons museum gestelde vertrouwen.

Deze tentoonstelling *Wim Delvoye: Labour of Love* markeert het tweede lustrum van de samenwerking tussen Het Noordbrabants Museum en de Renschael Art Foundation. Voor deze tiende editie danken we Paul en Huguette van Rensch-Brousse voor hun ruimhartige betrokkenheid.

Suppo Clockwise
2012
Laser gesneden roestvrij staal
330 × Ø 33 cm

Schitterende banaliteit

Over het werk van Wim Delvoye

Anneke van Wolfswinkel

De afstand tussen de Sint-Baafskathedraal in het centrum van Gent en de studio van Wim Delvoye in een buitenwijk van de stad is een kilometer of drie. De gotische kathedraal, in de vijftiende en zestiende eeuw gebouwd, is een ware schatkamer. Bezoekers die toestromen om het wereldberoemde veelluik *Het Lam Gods* van Jan en Hubert van Eyck uit 1432 te bewonderen worden overdonderd door de glas-in-loodramen, schilderijen, muurschilderingen, wandreliëfs, grafmonumenten, familiewapens, kaarsen, kandelaars en heiligenbeelden waarmee het hemelhoge gebouw vol staat. Eeuw na eeuw werd de kerk verbouwd en verfraaid, waardoor een zwerige rococopreekstoel pal naast een sobere middeleeuwse wandschildering staat en een twintigste-eeuwse sculptuur een zestiende-eeuws glas-in-loodraam als achtergrond heeft. Wanneer je door de kathedraal wandelt en je ogen de kost geeft, tuimelen de talloze verbeeldingen van het menselijke geploeter en het reikhalzen naar het hogere over elkaar.

Al zo'n vier decennia bouwt de Belgische kunstenaar Wim Delvoye aan een oeuvre dat je zou kunnen vergelijken met een kathedraal met inventaris, al is zijn bouwwerk een tikje aardser dan een godshuis. Dwalend langs zijn werk, alsof je door zo'n volgepakte kerk loopt, kom je objecten tegen in uiteenlopende stijlen. Soms hebben die een uitgesproken gotisch karakter, dan weer neigen ze naar barok, maar vaak hebben ze ook iets futuristisch. Je ziet er veel ambachtelijk werk zoals verfijnd houtsnijwerk, bewerkt metaal en glas-in-lood. Het bouwwerk dat Delvoye optrekt, barst bijna uit zijn voegen van de symbolen en attributen die hij ontleent aan verschillende domeinen van het menselijk bestaan: werk, ambacht, religie, entertainment, commercie, toerisme, sport en wetenschap. Maar in zijn kathedraal maakt Delvoye zich ook schaamteloos vrolijk over varkens, geraamtes en opgestoken middelvingers, en over poep, pies en piemels. De bezoeker zij gewaarschuwd: de objecten in deze schatkamer vol verleidelijke glans en schittering laten je, als je beter kijkt, meer dan eens in verwarring achter.

Wim Delvoye wordt in 1965 geboren in het West-Vlaamse Wervik. Wanneer hij als jongen van acht jaar tekenfilms op tv ziet, weet hij wat hij later wil worden: Walt Disney. Gefascineerd ziet hij hoe de Amerikaan, met wie hij toevallig zijn initialen deelt, een wereldwijde populaire fantasiewereld opbouwt met als beginpunt een getekende muis met grote zwarte oren. Dat hij met zijn artistieke werk tegelijk een miljardenindustrie uit de grond stamp, met eigen filmstudio's, pretparken en merchandise, maakt het alleen maar boeiender. Delvoye heeft aanleg voor tekenen en gaat al op zijn vijftiende naar het Vrij Technisch Instituut in Kortrijk, waarna hij vanaf 1983 zijn opleiding vervolgt aan de Koninklijke Academie voor Schone Kunsten in Gent. De ervaring van de expressieve figuratieve schilderkunst die in die jaren de opleiding domineert, interesseert hem niet en hij gaat zijn eigen weg. Het werk waarmee hij eind jaren tachtig zijn entree maakt in de kunstwereld bestaat uit gasflessen en bladen van cirkelzagen die hij in blauw en wit beschildert met clichés zoals molens gebaseerd op Delfts blauw en decoratieve patronen die hij ontleent aan Brugs kant.

Contrast

Die onverwachte combinatie van elementen die ogenschijnlijk niets met elkaar te maken hebben is verrassend en humoristisch, maar het is veel meer dan dat. Het is een werkwijze die Delvoye ook na dit vroege werk nog vaak zal toepassen en die gaandeweg uitgroeit tot een basisprincipe van zijn artistieke visie. Om beter te begrijpen

Butagaz 52 Shell 372446
1987
Emailverf op gasfles
57 × Ø 31 cm

wat het effect is van het samen laten komen van twee beelden die elkaar tegenspreken moeten we teruggaan naar het surrealisme. Deze literaire en artistieke stroming, die in de jaren twintig van de twintigste eeuw opbloede rondom de Franse dichter André Breton, draaide om het direct toegang krijgen tot het onderbewuste. Om de remmende invloed van de rede te omzeilen ontwikkelden de surrealisten verschillende technieken. Een daarvan was het samenbrengen van twee objecten of symbolen die geen logisch verband met elkaar hebben, sterker nog, die je eigenlijk helemaal niet met elkaar kán combineren. Een beroemd voorbeeld is *Object – (Breakfast in fur)* van Meret Oppenheim uit 1936: een doodgewone kop, schotel en lepeltje, bekleed met Chinees gazellebont. In deze even eenvoudige als absurde combinatie botsen verschillende tegengestelde begrippen op elkaar: hard en zacht, alle-daags en luxueus, functioneel en decoratief. Ineens staat het vanzelfsprekende op losse schroeven en kijk je met nieuwe ogen naar die toch niet zo heel doodgewone dingen om je heen. Ook in België is het surrealisme een invloedrijke stroming geweest, met René Magritte en Paul Nougé als bekende vertegenwoordigers.

Met zijn gasflessen en cirkelzagen doet Delvoye iets vergelijkbaars als Oppenheim. Een stoer, stevig ding dat puur functioneel is en normaal gesproken op een bouwplaats te vinden is, versiert hij met patronen die we eerder op de schoorsteenmantel van oma verwachten. Door niet-vermengbare elementen samen te brengen maakt Delvoye 'hybride' objecten. De strijkplanken en schoppen die hij beschildert met symbolen ontleend aan familiewapens, hebben ook zo'n ontregelend effect: doodgewone, direct herkenbare voorwerpen die we associëren met arbeid, vermengt hij met symbolen die verwijzen naar de adel. Voor Delvoye gaat het niet zozeer om de toegang tot het onderbewuste, zoals bij de surrealisten, maar hij wil wel degelijk iets teweegbrengen. Het gaat hem om het doorbreken van hiërarchische structuren in de kunst, in de

samenleving én in ons denken. In deze benadering is duidelijk de postmoderne tijdgeest van de jaren negentig te herkennen. Dat hij voor zijn hybrides meer dan eens symbolen kiest die verwijzen naar 'hoge' en 'lage' maatschappelijke klassen geeft ook inzicht in een van de belangrijkste drijfveren van Delvoye: zijn ideaal van een samenleving met radicale gelijkwaardigheid. Hij toont zijn kunst in de paleizen van de goede smaak, van de Documenta in Kassel tot het Louvre in Parijs en prestigieuze musea van Toronto tot Teheran. Juist daar haalt hij voortdurend 'banale' elementen binnen, zoals volkskunst, gereedschap, tatoeages, reiskoffers en autobanden. Hij werkt intensief samen met mensen die normaal gesproken niet in aanraking komen met de elite wereld van de hedendaagse kunst, zoals tatoeëerders, varkensboeren, houtbewerkers en metaaldrijvers, waarvoor hij vaak afreist naar afgelegen dorpen in China, Iran of Indonesië. Door stelselmatig de grenzen te overschrijden tussen hoge en lage klasse, westers en niet-westers, kunst en ambacht, goede smaak en wansmaak, brengt hij scherp aan het licht hoe wij voortdurend onderscheid maken en de ander subtiel veroordelen tot minderwaardigheid.

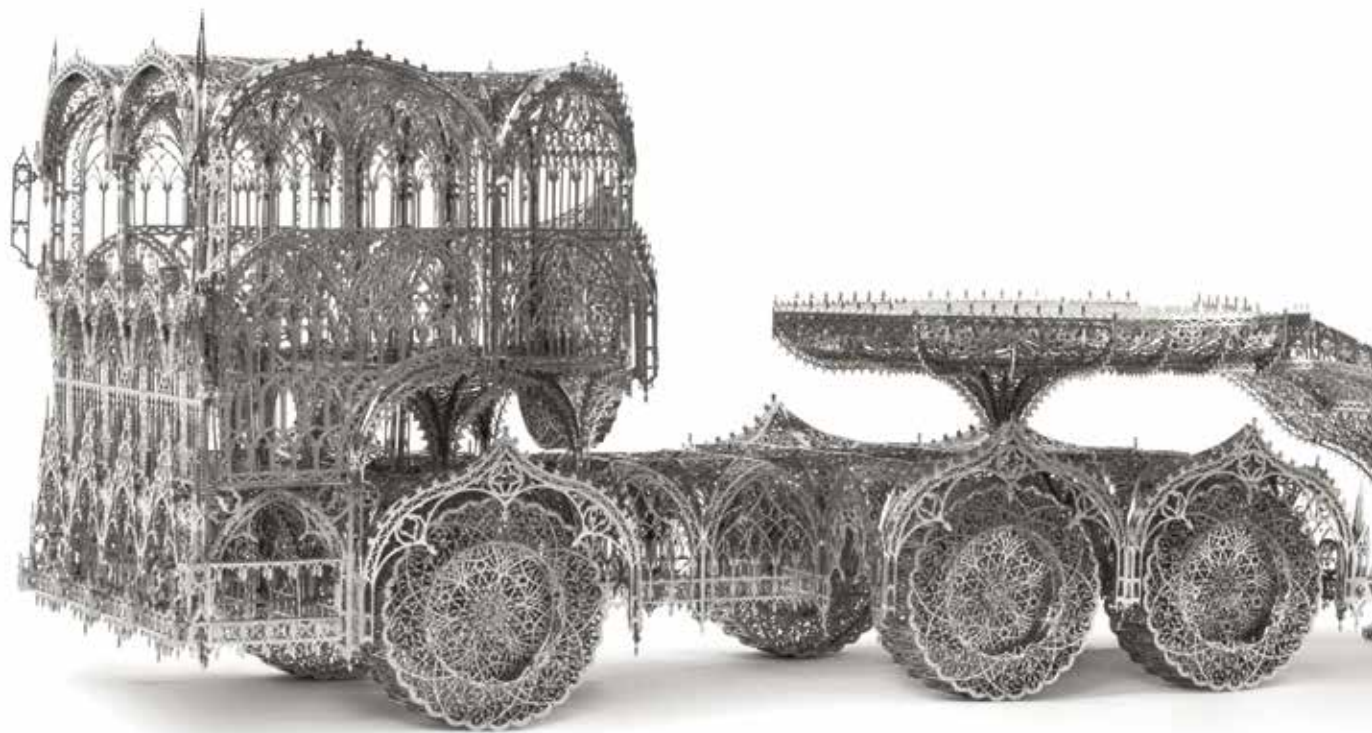
Bij het oprekken van de grenzen van wat we onder kunst verstaan, schuwt Delvoye de provocatie niet. In 1995 begint hij met het tatoeëren van levende varkens met symbolen uit de modewereld, de bikercultuur en Disneyfilms, zoals Maria, vlammen, schedels en Sneeuwwitje. De varkens stelt hij als levende kunstwerken tentoon en nadat ze een natuurlijke dood gestorven zijn, laat hij ze opzetten of lijst hij de huiden in als een tekening. Dit leidt tot veel verontwaardiging en levert verhitte discussies op over dieren mishandeling. Een varken wordt door veel mensen als vies gezien en in verschillende religies als onrein beschouwd. Maar die walging kan zich ook vermengen met affectie en zelfs herkenning. Tatoeages op die naakte roze huid zien er verrassend menselijk uit. Ook in de video *Syville* (1999) speelt Delvoye een spel met verleiding en walging.

Meret Oppenheim
(Berlijn 1913-1985 Bazel)
Object (Breakfast in fur)
1936
Met bont bedekte kop,
schotel en lepeltje
hoogte 7,3 cm
Museum of Modern Art,
New York
© 2022 Artists Rights
Society (ARS), New York /
Pro Litteris, Zurich

Sylvie
2006
Opgezet getatoeëerd varken
64 × 124 × 40 cm

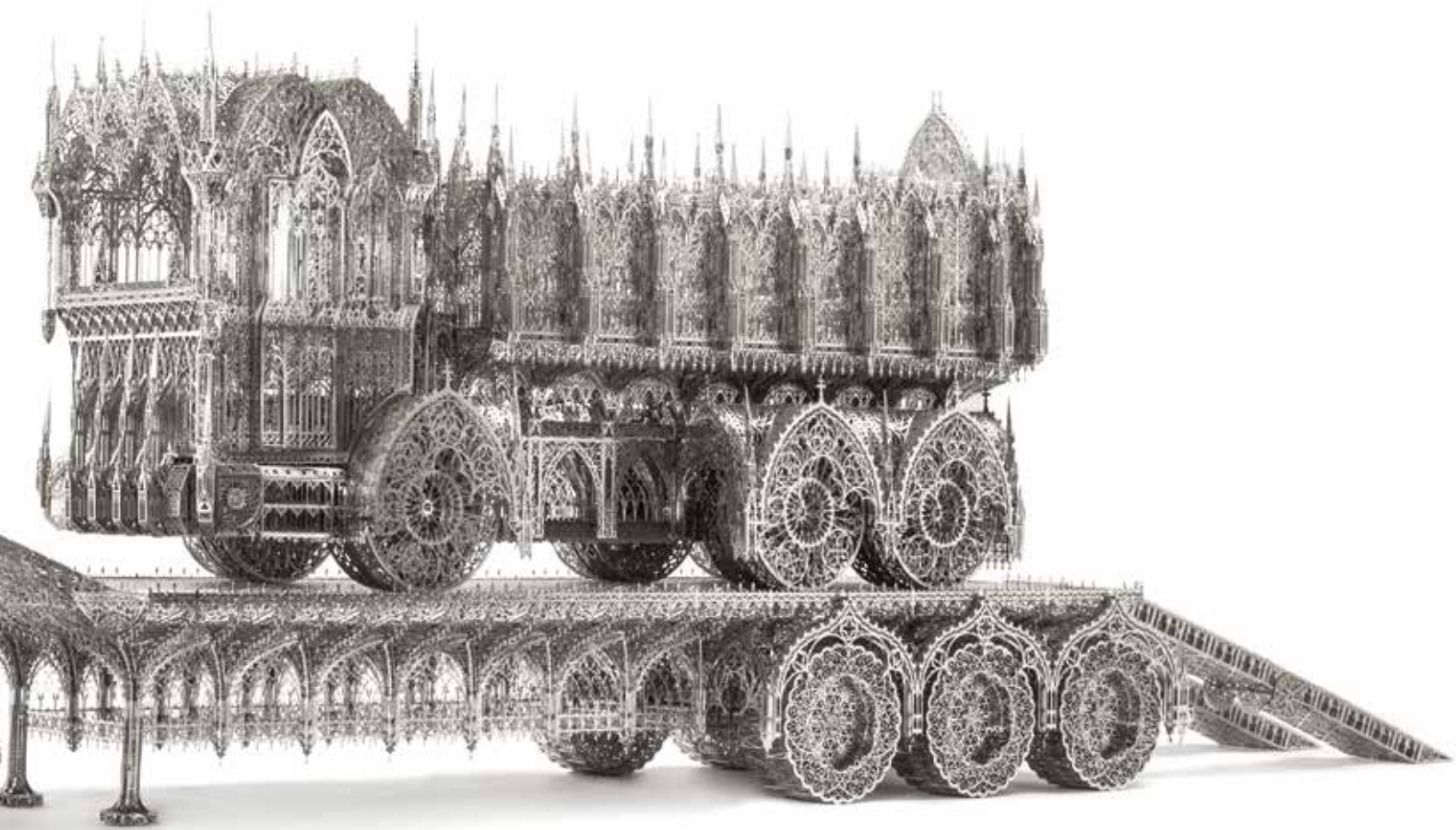
Flatbed Trailer

2014

Laser gesneden roestvrij staal

Laser-cut stainless steel

50 × 308 × 48 cm

Ultrabutane 986764
1987
Emailverf op gasfles
Enamel paint on gas cannister
57 × Ø 31 cm

Gandagas 103460
1988 - 1989
Emailverf op gasfles
Enamel paint on gas cannister
58 × Ø 30 cm

Gandagas 106938
1988-1989
Emailverf op gasfles
Enamel paint on gas cannister
58 × Ø 30 cm

Gandagas A46420
1988-1989
Emailverf op gasfles
Enamel paint on gas cannister
58 × Ø 30 cm

***Installation of 12 Ironing Boards
(Zwölf Adler)***

1990

Enamelverf op strijkplank

Enamel paint on ironing board

140 × 35 × 5 cm/each

Love Letter I

1989-1999

Cibachrome print achter plexiglas

Cibachrome Print behind plexi glass

36 panelen/ panels (50 × 80 cm elk/each)

Collectie Brussels Hoofdstedelijk Parlement

Collection Parliament of the Brussels-Capital Region

كن	لقد	كأوليس	العزیزو	حبيبي
أنا	وأنا	وليامي	أيام	ساعاتك
فكبر	تخرقني	شفتيك	بحوار	أندهر
سواء	اليوم	غداً	أصدق	فإنني

Colofon / Colophon

Deze publicatie verschijnt ter gelegenheid van de tentoonstelling *Wim Delvoye: Labour of Love* in Het Noordbrabants Museum, 's-Hertogenbosch, van 29 oktober 2022 t/m 29 januari 2023.

This publication is issued on the occasion of the exhibition *Wim Delvoye: Labour of Love* held at Het Noordbrabants Museum, 's-Hertogenbosch, from October 29th 2022 until January 29th 2023.

Uitgave/ Published by

wBOOKS, Zwolle
info@wbooks.com
www.wbooks.com
in samenwerking met/ in collaboration with
Het Noordbrabants Museum
www.hnbm.nl
info@hnbm.nl

www.wimdelvoye.be

Auteur/ Author essay

Anneke van Wolfswinkel

Conservator van de tentoonstelling en eindredactie/ Curator of the exhibition and final editor

Yvette van der Zande

Redactie/ editing

Floris van Alebeek
Marlisa den Hartog

Fotografie/ Photography

Studio Wim Delvoye

Vormgeving/ Design

studio frederik de wal, Schelluinen

Vertaling/ Translation

duo vertaalbureau, Maastricht
InOtherWords translation & editing

Renschdael **art** foundation

Provincie Noord-Brabant

W BOOKS

© 2022 wBOOKS Zwolle / Het Noordbrabants Museum
's-Hertogenbosch / de auteur

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of op enige andere wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

De uitgever heeft ernaar gestreefd de rechten met betrekking tot de illustraties volgens de wettelijke bepalingen te regelen. Degenen die desondanks menen zekere rechten te kunnen doen gelden, kunnen zich alsnog tot de uitgever wenden.

Van werken van beeldende kunstenaars aangesloten bij een CISAC-organisatie is het auteursrecht geregeld met Pictoright te Amsterdam.
© c/o Pictoright Amsterdam 2022.

All rights reserved. Nothing from this publication may be reproduced, multiplied, stored in an electronic data file, or made public in any form or in any manner, be it electronic, mechanical, through photocopying, recording or in any other way, without the advance written permission of the publisher.

The publisher has endeavoured to settle image rights in accordance with legal requirements. Any party who nevertheless deems they have a claim to certain rights may apply to the publisher.

Copyright of the work of artists affiliated with a CISAC organisation has been arranged with Pictoright of Amsterdam.
© c/o Pictoright Amsterdam 2022

ISBN 978 94 625 8521 8
NUR 646

Omslag
Front Cover

Concrete Mixer
2020
Laser gesneden roestvrij staal
Laser-cut stainless steel
105 × 120 × 53 cm

Untitled
2020
Handgesneden vrachtwagenband
Handcarved truck tyre
58 × Ø 104 cm

Omslag
Back Cover

Cloaca Professional
2010
mixed media,
285 × 710 × 176 cm
Permanent collection
MONA, Hobart (Australia)

Cloaca N° 5
2006
mixed media,
303 × 333 × 79 cm

Wim Delvoye (Wervik, België, 1965) toont ons hoe hij de tegenwoordige samenleving ziet: kritisch, met een knipoog. Zijn conceptuele kunstwerken laten grenzen vervagen: heden en verleden komen samen, hoogstaand vakmanschap ontmoet populaire alledaagse gebruiksobjecten.

Dit resulteert in heraldische strijkplanken, gasflessen beschilderd in Delftsblauw, ragfijne stalen betonmolens, de *Cloaca*-machine, getatoeëerde varkens, bewerkte motorbanden en verwrongen kruisbeelden; het zijn enkele van zijn verrassende en uiterst originele werken. Alle toveren ze een glimlach op het gelaat van de bezoekers die ernaar kijken.

Delvoye wordt internationaal gelauwerd, zijn werk is opgenomen in museumcollecties over de hele wereld. Dit boek brengt een selectie van zijn oeuvre. Auteur Anneke van Wolfswinkel voorziet de werken van een context die de gelaagdheid in het werk van Delvoye aan de oppervlakte brengt.

Wim Delvoye (b. Wervik, Belgium, 1965) shows us how he sees today's society; he is critical, tongue-in-cheek. His conceptual works of art blur lines: past and present come together; high-quality craftsmanship meets popular everyday objects.

Among the results are heraldic ironing boards, gas cylinders painted like delftware, concrete mixers, his *Cloaca* machine, tattooed pigs, tooled motorbike tyres and twisted crucifixes. His surprising and highly original works put smiles on the faces of the visitors who come to see them.

Delvoye is an internationally acclaimed artist whose work is included in museum collections around the world. This book presents a selection of Delvoye's oeuvre, which author Anneke van Wolfswinkel has provided with context to reveal the layers in his work.

9 789462 585218

www.wbooks.com